

Aan: Algemeen Bestuur

Van: Annette de Boer

Datum: 28 maart 2024

Onderwerp: Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP),
uitvoerders en verantwoordelijkheid GGD
Haaglanden

Rijksvaccinatieprogramma

In Nederland vinden we het belangrijk dat kinderen een gezonde start in het leven krijgen. Vaccinaties tegen besmettelijke ziekten horen daarbij. Daarom hoeven ouders niet te betalen voor de vaccinaties. Ook is het een vrijwillige keuze om jezelf of je kind te laten vaccineren.

Vergeleken met de situatie van 100 jaar geleden komen veel infectieziekten in Nederland nog nauwelijks voor. Dat is niet alleen het effect van de vaccinaties. We beschikken over betere sanitaire voorzieningen en goede gezondheidszorg. De hygiëne standaard is hoger en eten is veiliger. Dat heeft er bij elkaar voor gezorgd dat het aantal kinderen dat in ons land ernstig ziek wordt door een infectie klein is. Voor de meeste mensen horen vaccinaties erbij als onderdeel van ons gezondheidssysteem. We staan er niet meer bij stil, net zoals we schoon drinkwater uit onze kraan ook heel gewoon vinden. We beseffen dan ook nauwelijks dat het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) tienduizenden ziektegevallen en vele doden als gevolg van infectieziekten heeft voorkomen.

In Nederland is het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport verantwoordelijk voor het RVP. De minister bepaalt welke vaccinaties kinderen krijgen aangeboden en neemt deze beslissing op basis van een advies van de Gezondheidsraad. Het ministerie van VWS heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) de verantwoordelijkheid gegeven voor de organisatie van het RVP.

Vaccinatieschema

In onderstaand vaccinatieschema staat wanneer kinderen hun vaccinaties krijgen. Dit schema wordt aangepast als er nieuwe vaccinaties zijn of nieuwe wetenschappelijke inzichten. Vanaf 2024 is de rotavirusvaccinatie onderdeel van het RVP. Deze vaccinatie is beschikbaar voor kinderen die vanaf 1 januari 2024 worden geboren.

Vaccinatieschema kinderen

Wanneer	Vaccinatie	Beschermt tegen
6-9 weken	1. Rotavirusvaccinatie ¹ 2. DKTP-Hib-HepB ²	Rotavirus Difterie, kinkhoest, tetanus, polio, haemophilus influenzae type b, hepatitis B
3 maanden	1. Rotavirusvaccinatie 2. DKTP-Hib-HepB 3. Pneumokokken	Rotavirus Difterie, kinkhoest, tetanus, polio, haemophilus influenzae type b, hepatitis B Pneumokokken
5 maanden	1. DKTP-Hib-HepB 2. Pneumokokken	Difterie, kinkhoest, tetanus, polio, haemophilus influenzae type b, hepatitis B Pneumokokken
12 maanden ³	1. DKTP-Hib-HepB 2. Pneumokokken	Difterie, kinkhoest, tetanus, polio, haemophilus influenzae type b, hepatitis B Pneumokokken
14 maanden	1. BMR 2. MenACWY	Bof, mazelen, rode hond Meningokokken ACWY
4 jaar	1. DKTP	Difterie, kinkhoest, tetanus, polio
9 jaar	1. DTP 2. BMR	Difterie, tetanus, polio Bof, mazelen, rode hond
10 jaar	1. HPV ⁴	Humaan papillomavirus
14 jaar	1. MenACWY	Meningokokken ACWY

Vaccinatie zwangere vrouwen

DKT bij zwangerschapsduur van 22 weken, omwille van het ophogen van de bescherming tegen kinkhoest.

Uitvoering van het RVP in Haaglanden

In de regio Haaglanden ligt de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg en dus het RVP niet bij de GGD, In Den Haag is de uitvoering van het RVP belegd bij de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de gemeente. De JGZ Zuid-Holland West is uitvoerder van het RVP voor Delft, Westland, Zoetermeer, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. De jeugdarts en jeugdverpleegkundige op consultatiebureaus en de Centra voor Jeugd en Gezin geven de vaccinaties.

Grondslag hiervoor is de Wet publieke gezondheid (Wpg) die de verantwoordelijkheden voor de jeugdgezondheidszorg in artikel 5 beschrijft. In combinatie met artikel 14 van de Wpg kan de

1 Voor kinderen geboren vanaf 1 januari 2024

2 Alleen als de moeder niet is gevaccineerd tegen kinkhoest tijdens de zwangerschap (22 wekenprik) en in bijzondere situaties

3 Was 11 maanden, wordt 12 maanden voor kinderen geboren vanaf 1 januari 2024

4 2x, 2e vaccinatie halfjaar later

gemeente uitvoering van de jeugdgezondheidszorg overlaten aan een andere organisatie dan de GGD, tenzij het gaat om gezondheidsbedreigingen (Wpg artikel 5.2 e).

Verantwoordelijkheid GGD Haaglanden in het RVP

Omdat de wettelijke verantwoordelijkheid voor het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen bij de GGD ligt, gaat het in geval van het RVP, dat zich richt op bescherming tegen infectieziekten, om:

- a. Ondersteunende rol bij het delen en/of verspreiden van publieksinformatie over het RVP.
- b. Ondersteunende rol bij het fijnmazig benaderen van specifieke doelgroepen in bijvoorbeeld wijken met lage vaccinatiegraad.
- c. Inzicht geven in en duiden van cijfers en trends over de vaccinatiegraad in de regio Haaglanden op gemeenteniveau (zie [Gezondheidsqids GGD Haaglanden](#)). Voor de G4 steden is er een extra vertaling van postcode 4 niveau naar wijkniveau en stadsdeelniveau; dit is een extra service die we elk jaar vanuit de G4 via een apart verzoek bij het RIVM aanvragen.

N.B. Als een gemeente klein is en/of de vaccinatiegraad hoog is, is het niet altijd nodig om daar een verdiepende analyse op te doen. Als de verdieping wel nodig is, kan soms blijken dat er dermate kleine aantallen per wijk zijn, dat het gevaar loert dat gegevens herleidbaar zijn tot personen of heel kleine groepen. In dat geval zal die wijk niet automatisch weergegeven worden.

Landelijke coördinatie van het RVP is belegd bij het RIVM. Ook de landelijke monitoring en inhoudelijk evaluatie van het RVP is daar belegd. Het RIVM brengt jaarlijks vaccinatiegraad rapporten uit voor alle gemeenten. Deze rapporten worden via de jeugdgezondheidszorgorganisaties en GGD'en verspreid.

d. Meldingen van infectieziekten

Vrijwel alle infectieziekten waartegen gevaccineerd wordt in het RVP vallen onder de meldplicht (met uitzondering van HPV en rotavirus). Dit wil zeggen dat als er toch een ziektegeval optreedt en door een arts wordt vastgesteld, dit bij GGD Haaglanden gemeld wordt. Dit heeft meerdere doelen:

- Enerzijds de monitoring van de effectiviteit van het RVP. Deze monitoring hangt dan ook nauw samen met het monitoren van de RVP-vaccinatiegraad.
- Anderzijds het vroeg opsporen van infectieziekten en het voorkomen van verspreiding.

Voorkomen van verspreiding gebeurt bij een melding rondom een individu, waarbij nog onbeschermd contacten in beeld worden gebracht en zo mogelijk alsnog beschermd worden door farmaceutische of non-farmaceutische maatregelen.

Voorbeeld: in het geval van een kinkhoestinfectie in een gezin met een ongevaccineerde zuigeling, waarvan de moeder ook geen 22 weken prik heeft ontvangen, kan antibiotica voorgeschreven worden als de melding tijdig is geweest.

Voorkomen van verspreiding gebeurt daarnaast ook in de vorm van uitbraakmanagement als er lokale clusters, uitbraken of duidelijke verheffingen plaatsvinden. Naast maatregelen rondom een individu kan men dan ook denken aan bredere publieksvoorlichting, groepsvaccinaties, aangescherpte hygiëne en controle op ziektegevallen, tijdelijk sluiten van een bron of plek waar verspreiding plaats vindt e.d.

Indien bij individuele meldingen of uitbraken kinderen betrokken zijn, dan informeert de GGD de jeugdgezondheidszorg regelmatig en indien een samenwerking vanuit uitbraakmanagement nodig is, dan vraagt de GGD de jeugdgezondheidszorg deel uit te maken van het lokale uitbraak managementteam (lokaal OMT).

N.B. Informeren gebeurt niet altijd. Meldingen van een uitbraak van infectieziekten in een kinderdagverblijf komen dagelijks binnen bij de GGD en behoeven niet altijd betrokkenheid van de jeugdgezondheidszorg.

Voorbeeld: in het geval van een lokale of landelijke mazelenepidemie wordt nauw samengewerkt tussen GGD en jeugdgezondheidszorg. Vanuit een landelijk OMT van het RIVM kan bijvoorbeeld een aanpassing in het mazelenvaccinatieschema geadviseerd worden, zoals een vervroegde BMR-vaccinatie voor zuigelingen. Dit heeft consequenties voor zowel de GGD in afhandeling van meldingen, als voor de jeugdgezondheidszorg in uitvoering van het RVP en natuurlijk in de informatievoorziening aan het publiek.

Ontwikkelingen: afnemende vaccinatiegraad

Er is de laatste jaren sprake van een afnemende vaccinatiegraad, in sommige delen van regio Haaglanden intussen tot een bedreigend laag niveau⁵. Omdat GGD Haaglanden de taak heeft maatregelen te formuleren ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen en verhoging van de vaccinatiegraad essentieel is voor de publieke gezondheid, heeft de GGD de verplichting actief bij te dragen aan het verhogen ervan. GGD Haaglanden gaat daarom gerelateerde functies in een projectgroep te bundelen.

Met JMO en JGZ ZHW, die verantwoordelijk zijn voor uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma, zijn we in overleg hoe wij in gezamenlijkheid meer of anders kunnen doen om inwoners te beschermen tegen de infectieziekten waar het RVP zich op richt. GGD Haaglanden stelt binnen budget een projectmanager aan die kennis en expertise binnen de GGD bundelt en aanjaagt en met beide jeugdgezondheidszorginstellingen inzet op vaccinatiebereid en een laagdrempelig aanbod.

⁵ Overzicht vaccinatiegraad is terug te vinden in het los bijgevoegde document 'Vaccinatiegraad PC4 Haaglanden'.